

Ludwig Hohenegger
(1807 – 1864)

Vedle vévody Alberta Kazimíra Sasko–Těšínského (1738-1822) - „otce“ industrializace v Těšínském vévodství, lze Ludwiga Hoheneggera považovat za nejvýznamnějšího „pionýra“ rozvoje průmyslu nejen v Rakouském Slezsku, nýbrž v celé Habsburské monarchii.

Narozen v roce 1807 v Memmingen v Bavorsku studoval práva a ekonomii na Mnichovské univerzitě a inženýrství na Důlní akademii ve Freibergu v Sasku. Od roku 1831 - čtyřicetiletý – již řídil hutě v Blansku, avšak další praktický zájem o hutnictví jej vedl do Porýní a do Vestfálska. Tam mladého Ludwiga zajímal provoz první koňské želenice, v Porýří zase první pudlovný a válcovny. Všude si vydělával na živobytí, neboť pocházel z nemajetné rodiny, a všude sbíral zkušenosti, aby se sotva třicetiletý stal v roce 1837 ředitelem dolů ve Wolfsbergu v Korutanech. Jeho nepochybně hluboké vědecké vzdělání a rozsáhlé zkušenosti vedly k tomu, aby byl ve věku pouhých 32 let povolán na místo nejvýznamnější, totiž na post ředitele hutních a báňských podniků Těšínské komory (1839) a nakonec i Komory celé.

Genialita L. Hoheneggera spočívala v tom, že dovedl propojit své vědecké vzdělání a praktické zkušenosti v mnoha oborech, totiž v paleontologii, geologii, hornictví, hutnictví, dopravě, a využít zázemí a materiální prostředky, které Těšínská komora ve formě nejrůznějších železářských, zemědělských a lesních podniků vlastnila. Díky svému geologickému průzkumu Beskyd „zmapoval“ spolu se svými žáky (byl totiž také skvělým pedagogem a vyškolil celou generaci budoucích inženýrů), nerostné bohatství Karpat. Jeho „Geognostická mapa Severních Karpat ve Slezsku a hraničních oblastech Moravy a Haliče“ z roku 1861 je dodnes „skvostem“ sbírek Bavorského národního muzea v Mnichově. Během svého poměrně krátkého života se mu podařilo utvořit „průmyslovou aglomeraci“, která mohla konkurovat s již daleko rozvinutějšími průmyslovými oblastmi Horního Slezska a Porýní - Vestfálska. Nejvyššího uznání císaře samého se mu dostalo doslova v posledních týdnech života, kdy již připravoval geologickou mapu Krakovska a projekt železničního propojení dalších oblastí zdrojů nerostných surovin s průmyslovými aglomeracemi v Habsburské monarchii t.j. bohumínsko-košickou železnicí. Za 25 let svého působení v Těšínské komoře L. Hohenegger rozmnožil její kapitál desetinásobně.

Hospodářský rozkvět Těšínské komory byl příčinou migrace do průmyslových středisek a s ní spojeným růstem populace spolu se vzrůstem životní úrovně migrantů. Projev se to i rozvojem evangelických sborů, nejen těch nově založených, městských, nýbrž i tradičních, venkovských. Osobní solidarita L. Hoheneggera s dělnictvem, jejíž zdroj lze shledávat v jeho poměrně chudobě v mládí i v

celoživotním styku s horníky a hutníky, jej vedla k založení první ‚životní a zdravotní pojišťovny‘ a mnoha sociálních a vzdělávacích ústavů. Nepřímý, posmrtný, vliv L. Hoheneggera na růst evang. církve lze snad nejlépe ilustrovat založením evangelického sboru v Třinci i stavbou tamního okázalého kostela. Po částečném přemístění železářských podniků z Ustroně do komunikačně lépe položeného Třince se spojilo několik vesnic obklopujících nový hutní závod a rozrostlo během jedné generace do průmyslové aglomerace. Založení ev. sboru spolu se sociálním zázemím a stavba velkého kostela se staly nezbytnými. Neušlo to pozornosti i zájmu samotného majitele Těšínské komory, Arcivévody Bedřicha Rakousko-Těšínského, který dne 17. června 1899 navštívil spolu se svými dvěma dcerkami, v duchovní asistenci Superintendenta Dr. Theodora Haase, stavbu kostela, živě se zajímal o její průběh a slíbil další návštěvu. Již před svým příjezdem věnoval na stavbu kostela a jeho vnitřní vybavení 10.000,- Zlatých. Samozřejmě ani tento hojný dar nestačil. Bez sbírek mezi poměrně zámožnými členy sboru a bez podpory ze zahraničí, zvláště z německého protestantského prostředí, by nebylo možné nést finanční náklady s tak velkou stavbou spojené.

Jakkoli nepřímo, lze ve stavbě kostelů a rozvoji sociálních zařízení sborů spatřovat i po smrti L. Hoheneggera ‚pomníky‘ jeho úspěšné podnikatelské činnosti v Těšínské komoře.

Bohužel, žádný pomník ani pamětní deska se po něm nedochovaly. Ba, nevíme ani, kde se nachází jeho hrob. Během okázalého pohřbu, konaného dne 27. srpna 1864, který mu připravila Těšínská komora, umístil osobní vyslanec císaře na jeho rakvi rytířský kříž Řádu Františka Josefa. Smuteční průvod se ubíral za doprovodu čtyř hornických kapel a kolem 1200 jeho stoupenců ke kostelu Sv. Trojice. Na kostelním hřbitově byla jeho rakev po náboženských obřadech spuštěna do hrobu. Hroby byly později exhumovány a přeneseny od Sv. Trojice na Komunální hřbitov. Zda se mezi ostatky nacházely také ostatky Ludwiga Hoheneggera nelze doložit.

Pionýr průmyslové revoluce na Těšínsku, jemuž tento kraj v mnoha ohledech dodnes zavdčuje svou zámožnost, by si pamětní desku jistě zasloužil. Projekt Košicko-bohumínské dráhy byl mu po celé období jeho aktivit na Těšínsku projektem nejmilejším. Na budově českotěšínského nádraží, kde kdysi zastavoval dokonce slavný „Orient-Express“ by jeho pamětní deska byla jistě na pravém místě.

Miroslav Danyš

Zdroj:

JAHRBUCH der K & K GEOLOGISCHEN REICHSANSTALT. XIV. Band. Wien 1864.

Nová literatura:

TRAMWAJ CIESZYŃSKI, miesięcznik dla Śląska Cieszyńskiego, Nr 42/43/ 2020, Karol Ciešlar „Ani polski ani czeski, TĚŠÍN-CIESYZN europejski!“ Czas budowania symbolicznych „słupów morowych“ po okresie pandemii koronawirusowej. Słup trzeci: LUDWIG HOHENEGGER, str. 20-21.